BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ

KALİTE KOORDİNATÖRLÜĞÜ

PROGRAM ÇIKTILARI HAZIRLAMA KILAVUZU

Kurumsal Akreditasyon Programı Kapsamında

Lisans ve Lisansüstü Programlar İçin Rehber

2026

PROGRAM ÇIKTILARI HAZIRLAMA KILAVUZU
(Kurumsal Akreditasyon Programı Kapsamında Lisans ve Lisansüstü Programlar İçin Rehber)

1. Giriş

Yükseköğretimde kalite güvencesi sistemleri, eğitim programlarının planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi süreçlerinin sistematik biçimde yürütülmesini gerektirir. Bu süreçte **program çıktıları**, eğitim programlarının temel yapı taşlarından birini oluşturmaktadır. Program çıktıları, bir akademik programı başarıyla tamamlayan öğrencilerin **bilgi, beceri ve yetkinlik bakımından hangi düzeye ulaşacağını tanımlayan öğrenme sonuçlarıdır**. Bu çıktılar, eğitim programlarının hedeflerini somutlaştırarak hem öğretim faaliyetlerinin planlanmasına hem de ölçme ve değerlendirme süreçlerinin yapılandırılmasına rehberlik eder.

Kurumsal Akreditasyon Programı kapsamında yükseköğretim kurumlarının;

- program çıktılarının açık ve anlaşılır olması
- ulusal ve uluslararası yeterlilik çerçeveleriyle uyumlu olması
- ölçülebilir ve değerlendirilebilir olması
- ders öğrenme çıktıları ile ilişkilendirilmiş olması

beklenmektedir.

Bu kılavuzun amacı, Boğaziçi Üniversitesi'nde yürütülen tüm **lisans ve lisansüstü programların program çıktılarının hazırlanması ve geliştirilmesi sürecine rehberlik etmek** ve akademik birimler için ortak bir standart oluşturmaktır.

2. Program Çıktıları ve Kalite Güvencesi

Program çıktıları, yükseköğretimde kalite güvencesi sistemlerinin önemli bileşenlerinden biridir. Program çıktıları aracılığıyla;

- programın eğitim hedefleri açık biçimde tanımlanır
- ders içerikleri program amaçlarıyla uyumlu hale getirilir
- öğrenme süreçleri ölçülebilir hale gelir
- eğitim kalitesinin izlenmesi mümkün olur.

Program çıktıları aynı zamanda aşağıdaki ulusal ve uluslararası çerçevelerle uyum sağlamaya yardımcı olur:

- **Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ)**
- **Bologna Süreci**
- **Avrupa Yükseköğretim Alanı (EHEA) standartları**
- **YÖKAK kalite güvence kriterleri**

3. Temel Kavramlar

3.1 Program Çıktısı

Program çıktıları, bir öğrencinin lisans ya da lisansüstü programı tamamladığında sahip olması beklenen **bilgi, beceri ve yetkinlikleri ifade eden öğrenme sonuçlarıdır**.

Program çıktıları genellikle şu üç boyutta tanımlanır:

1. **Bilgi:** Kuramsal ve kavramsal bilgi düzeyi

2. **Beceri:** Bilginin uygulanması
3. **Yetkinlik:** Profesyonel ve etik sorumluluklar

Örnek

Psikoloji lisans programı için program çıktısı:

- Psikoloji alanındaki temel kuram ve yaklaşımları açıklar. (Bilgi)
- Psikolojik araştırma yöntemlerini kullanarak veri analizi yapar. (Beceri)
- Psikolojik danışma sürecini mesleki etik çerçevesinde yürütür. (Yetkinlik)

3.2 Program Amaçları

Program amaçları, programın mezunlarının **mezuniyet sonrası ulaşması beklenen genel hedefleri** ifade eder. Program çıktıları ise bu amaçların **ölçülebilir öğrenme sonuçlarıdır**.

3.3 Ders Öğrenme Çıktıları

Ders öğrenme çıktıları, bir dersin tamamlanması sonunda öğrencilerin kazanacağı öğrenme sonuçlarını ifade eder.

Program çıktıları ile ders öğrenme çıktıları arasında hiyerarşik bir ilişki bulunmaktadır.

4. Program Çıktıları ile Ders Öğrenme Çıktıları Arasındaki İlişki

Özellik	**Program Çıktıları**	**Ders Öğrenme Çıktıları**
Kapsam	Tüm program	Tek bir ders
Zaman	Mezuniyet sonunda	Ders sonunda
Sayı	Genellikle 8–12	4–6
Amaç	Mezunun genel yeterlilikleri	Dersin öğrenme hedefleri

Örnek:

Program çıktısı: Bilimsel araştırma yöntemlerini kullanarak veri analizi yapabilir.

Ders öğrenme çıktısı: SPSS kullanarak betimsel istatistik analizleri yapabilir.

5. Program Çıktılarının Özellikleri

Etkili program çıktıları aşağıdaki özelliklere sahip olmalıdır.

- Öğrenci merkezli olmalıdır: Öğrencilerin geliştirmesi beklenen yetkinlikleri ifade etmelidir.

  Öğrenciler araştırma yöntemlerini kullanarak veri analiz edebilir. ✓

  Program öğrencilere araştırma yöntemlerini öğretir. ✗
- Ölçülebilir olmalıdır: Belirsiz ifadelerden kaçınılmalıdır

  Alanla ilgili temel kavramları açıklar. ✓

  Alan hakkında bilgi sahibi olur. ✗

- Açık ve anlaşılır olmalıdır.
- Tek bir kazanım içermelidir: Birden fazla bilgi, beceri ya da yetkinlik tek bir çıktıda ifade edilmemelidir.

  Bilimsel araştırma raporu hazırlar. ✓

  Araştırma yapar ve rapor yazar ve sunum yapar. ✗

6. Program Çıktıları Yazımında Bloom Taksonomisi

Program çıktıları yazılırken **Bloom'un bilişsel alan taksonomisi** kullanışlı bir çerçeve sunmaktadır.

Bilişsel Düzey	Örnek Fiiller
Hatırlama	Tanımlar, listeler
Anlama	Açıklar, özetler
Uygulama	Uygular, kullanır
Analiz	Analiz eder, karşılaştırır
Değerlendirme	Değerlendirir, yorumlar
Yaratma	Tasarlar, geliştirir

Kaynakça

Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives: complete edition*. Addison Wesley Longman, Inc.

Bloom, B. S. (Ed.). (1956). *Taxonomy of Educational Objectives: The Classification of Educational Goals. Handbook I: Cognitive Domain*. New York: David McKay Company.

7. Program Çıktıları Yazım Süreci

Program çıktılarının hazırlanması sistematik bir süreçtir. Öncelikle programın eğitim amaçları belirlenir. Daha sonra ise bu amaçlar doğrultusunda öğrencilerin edinmesi beklenen bilgi, beceri ve yetkinlik alanları incelenir. Bu kapsamda aşağıda yer alan kaynaklara başvurulabilir:

- Türkiye Yükseköğretim Yeterlikler Çerçevesi
- Alan/Sektör beklentileri ve yeterlilikleri
- Akreditasyon gerekleri
- Ulusal ve uluslararası yükseköğretim kurumlarında okutulan benzer programların çıktıları

8. Program Çıktılarının Sayısı

Program çıktıları için ideal sayı genellikle **8–12 arasındadır**.

Çok fazla sayıda çıktı olması

- ölçme süreçlerini zorlaştırır

- programın odağını zayıflatır
- değerlendirme süreçlerini karmaşık hale getirir.

9. Program Çıktılarının Derslerle İlişkilendirilmesi

Program çıktıları derslerle ilişkilendirilerek programın bütünlüğü sağlanır. Bu nedenle, program çıktıları gözden geçirilirken halihazırda okutulmakta olan zorunlu ve seçmeli dersler dikkate alınmalıdır.

Örnek ilişki tablosu:

Ders	**PÇ1**	**PÇ2**	**PÇ3**	**PÇ4**
Eğitim Psikolojisi	X		X	
Araştırma Yöntemleri	X	X		
Psikolojik Danışma		X	X	X

10. Program Çıktılarının Ölçülmesi

Program çıktılarının gerçekleşme düzeyi çeşitli ölçme araçlarıyla değerlendirilebilir.

Bunlar arasında:

- Ara ve final sınavları
- Projeler
- Ödevler
- Staj değerlendirmeleri
- Öğrenci portfolyoları
- Mezun anketleri
- İşveren geri bildirimleri

yer alabilir.

Program çıktılarının düzenli olarak izlenmesi, eğitim programlarının sürekli iyileştirilmesine katkı sağlamaktadır.

11. Program Çıktısı Yazarken Yapılan Yaygın Hatalar

- Çok genel ifadeler kullanmak: Alan hakkında bilgi sahibi olur.
- Ölçülemeyen ifadeler kullanmak: Topluma faydalı birey olur.
- Birden fazla kazanım içermek: Araştırma yapar ve analiz eder ve rapor yazar.
- Fiil kullanmamak: Edebi kuramlar hakkında bilgi.

12. Program Çıktısı Örnekleri

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı

1. Psikolojik danışma kuramlarının temel kavramlarını açıklar.
2. Bireylerin psikolojik gelişimini bilimsel kuramlar çerçevesinde değerlendirir.
3. Psikolojik danışma sürecinde etkili iletişim becerilerini kullanır.

4. Psikolojik değerlendirme araçlarını etik ilkeler doğrultusunda uygular.
5. Bireysel ve grup danışma süreçlerini planlar ve yürütür.
6. Psikolojik danışma alanında bilimsel araştırma yapar.
7. Mesleki etik ilkelere uygun davranır.
8. Toplumsal sorunlara duyarlı profesyonel tutum geliştirir.

13. Program Çıktılarının Sürekli İyileştirilmesi

Program çıktıları statik değil, dinamik bir yapıya sahiptir. Eğitim programlarının gelişimine paralel olarak düzenli biçimde gözden geçirilmelidir. Program çıktılarının iyileştirilmesi sürecinde aşağıdaki paydaşlardan yararlanılabilir:

- akademik personel
- öğrenciler
- mezunlar
- işverenler
- sektör temsilcileri

Daha önce gönderilen Dış Danışma Kurulu yazısına istinaden yapılan toplantıların tutanaklarını kanıt olarak Kalite Koordinatörlüğü ile paylaşınız.

14. Bulut Klasörüne Yüklenmesi Gereken Dokümanlar

Program çıktılarının tasarım/güncelleme süreci tamamlandığında **15 Nisan 2026** tarihine kadar https://bucloud.bogazici.edu.tr/s/qmjJDSiibzjL9dz bağlantısında ilgili program için açılan bulut klasörüne aşağıda yer alan dokümanları yükleyiniz.

1. ***Güncellenmiş/Gözden geçirilmiş program çıktıları*** (*Program çıktıları aynı zamanda Akademik Katalog sayfasına ekleneceğinden ayrı bir Word belgesi olarak gönderiniz.)*
2. ***Güncellenmiş/Gözden geçirilmiş program çıktılarının güncellenme sürecinin ve gerekçelerinin açıklanmış olduğu Bölüm/ABD Kurul toplantısı tutanağı***
3. ***Dış Danışma Kurulları toplantı tutanakları*** *(Toplantı 15 Nisan 2026'dan daha ileri tarihte planlandıysa tutanağı daha sonra yükleyebilirsiniz. Bir Dış Danışma Kurulu toplantısında hem lisans hem de lisansüstü programlar görüşülmüş olabilir: Bu durumda, yalnızca lisans programının klasörüne yüklemeniz yeterli olacaktır. Bir anabilim dalına bağlı olmayan ya da disiplinler arası lisansüstü programlarına yönelik toplantılar yapıldıysa bunlar da ayrıca eklenmelidir.)*

Ekler: 1. Veri Bilimi ve Yapay Zeka Enstitüsü Kıyaslama (Benchmarking) Örneği

2. TYYÇ Ulusal Yeterlikler Matrisi